

*Н. М. Єфіменкова,
аспірантка кафедри економіки та регіональної економічної політики,
Дніпропетровський регіональний інститут державного управління
Національної академії державного управління при Президентіві України*

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ДОВГОСТРОКОВОГО ПРОГНОЗУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ УКРАЇНИ

N. Yefimenkova,
Postgraduate of the Department of Economy and Regional Economic Policy,
Dnipropetrovsk Regional Institute of Public Administration
National Academy of Public Administration under the President of Ukraine

THEORETICAL ASPECTS OF LONG-TERM FORECASTING OF INNOVATION DEVELOPMENT OF UKRAINE

У статті обґрунтовано доцільність довгострокового прогнозування інноваційного розвитку України в умовах інтеграції у геоекономічний простір. Наведено та розкрито зміст базових сценаріїв переходу України на інвестиційно-інноваційну модель розвитку, а також висвітлено особливості державного управління інвестиційно-інноваційними процесами в контексті їх реалізації.

Запропоновано варіанти інноваційного розвитку України на довгострокову перспективу на основі застосування системного підходу до державного управління інвестиційно-інноваційними процесами і методології М. Кондратьєва. Напрацьовано основні напрями реформування державного управління інноваційним розвитком України з урахуванням світових тенденцій.

In the article reviews the advisability of long-term forecasting of innovation development of Ukraine in conditions of the integration in geo-economic space. Adduced and solved the content of basics scenarios of transition country to model of investment and innovation development, and the peculiarities of public administration of investment and innovation processes in the context of their implementation are considered.

The variants of innovation development of Ukraine for the long term through the application of systematic approach of public administration of investment and innovation processes and methodology of M. Kondratiev are proposed. The main directions of reforming of public administration of innovation development of Ukraine taking into account world tendencies are elaborated.

Ключові слова: геоекономічна інтеграція, державне управління інноваційним розвитком, довгострокове прогнозування інноваційного розвитку, інвестиційно-інноваційний процес, стратегія інноваційного прориву.

Key words: geo-economic integration, Public administration of innovation development, long-term forecasting of innovation development, investment and innovation process, Strategy of innovative breakthrough.

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Державне управління інноваційним розвитком України як цілеспрямований вплив держави на стан і еволюцію соціально-економічних процесів і відносин у інвестиційно-інноваційній сфері вперше набуває нового теоретичного та методологічного розвитку і практичного втілення у відповідь на значні демократично-соціальні надбання суспільства, розгортаючись у напрямі інтеграції України в геоекономічний простір. На початку ХХІ ст. державне управління інноваційним розвитком України здійснюється на тлі міжнародної економічної інтеграції, яка приводить до встановлення тісного економіко-правового та політичного діалогу між окремими країнами та регіонами світу, поглиблення міжнародних господарських зв'язків та зростання міжнародної конкуренції на ринку високих технологій. З цих позицій застосування довгострокового прогнозування як форми державного регулювання інноваційного розвитку Украй-

ни є нагальним і надзвичайно актуальним питанням.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Питанням економіко-правового забезпечення інноваційного розвитку та становлення державного управління інвестиційно-інноваційними процесами як міждисциплінарного світоглядного підходу до розбудови сильної і процвітаючої держави присвячені роботи таких відомих українських вчених, як О. Бутнік-Сіверський, К. Галушко, В. Мартиненко, Н. Мироненко, Ю. Мірошніченко, О. Орлюк, В. Семиноженко, Л. Смола, С. Чолій та ін. Серед зарубіжних дослідників найбільшої уваги заслуговують праці Л. Абалкіна, В. Делія, М. Кондратьєва, Б. Кузика, Ю. Яковця, присвячені формуванню державно-управлінських відносин у інвестиційно-інноваційній сфері. Однак, незважаючи на наукові здобутки в цій галузі, на даному етапі недостатнім є висвітлення фундаменталь-

них теоретичних основ прогнозування інноваційного розвитку України на довгострокову перспективу.

МЕТА СТАТТІ

Метою статті є концептуалізація теоретичних і практичних передумов довгострокового прогнозування інноваційного розвитку України.

ВИКЛАД ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ

Ефективність державного управління інвестиційно-інноваційними процесами в Україні як основи вирішення соціальних і економічних завдань, утвердження цивілізованих стандартів рівня та якості життя відіграє вирішальну роль при переході країни на інноваційний шлях розвитку. Втім, розділяти економічний та інноваційний розвиток країни неможливо, так як ці напрями перебувають у тісному взаємозв'язку. У цьому контексті слід додати, що інноваційний розвиток впливає на інтенсивність соціально-економічного зростання і структуру економіки.

Учені, що вивчають проблеми соціально-економічного розвитку країн у світовому просторі, дійшли висновку, що, по-перше, розвиток відбувається хвилеподібно, відповідно до теорії довгих хвиль М. Кондратьєва, згідно якої протягом 100-річчя відбувається проходження двох з половиною довгих інноваційних циклів (хвиль) тривалістю 40 років з висхідною та низхідною фазами, які співпадають із періодами переважання певних технологічних укладів і закінчуються кризами, за якими слідує етап переходу виробничих сил (технологічних укладів) на вищий рівень розвитку; по-друге, рівень соціально-економічного розвитку обумовлюється впливом множини факторів: технологічних, соціальних, екологічних, політичних, культурних; по-третє, рушійною силою розвитку країни є рівень науково-технологічного та інформаційного розвитку [2, с. 366—375; 5, с. 229—230]. Однак слід додати, що складність динамічних зв'язків між означеними елементами зводиться до формування принципово нового підходу до державного управління інвестиційно-інноваційними процесами, на якому ґрунтується концепція інноваційного розвитку.

До того ж у ХХІ ст. з'являється ряд нових факторів, яких не було в попередні століття: зміна інвестиційної парадигми; прискорений розвиток глобалізаційних процесів; можливість (за сприятливих умов) переходу до глобального керування інноваційного розвитку. Ці нові тенденції справляють безпосередній вплив на циклічну динаміку економіки. Циклічність — загальний закон розвитку, який не може не проявлятися в інвестиційно-інноваційній сфері, оскільки в ній діють об'єктивні умови виникнення циклів: періодична зміна поколінь техніки, технологічних укладів і технологічних способів виробництва з коливаннями ефективності за фазами циклів; зміна поколінь людей з різними потребами, знаннями, ефективністю діяльності; збереження ринкової економіки з властивими їй диспропорціями і стихійністю, з періодичними коливаннями стабільності та нестабільності. До цих об'єктивних підстав можна віднести і циклічну нерівномірність інвестиційно-інноваційних процесів [4, с. 89—97; 7, с. 75, 92—93].

Аналіз постанови Верховної Ради України "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізаційних викликів" [1] показує, що в даний час досить чітко простежується два варіанти переходу України на інноваційний шлях розвитку — базових для проектування варіантів модернізації галузей національної промисловості, проте не визначено їх зміст і засади реалізації. Однак, спираючись на дослідження провідних українських вчених [3; 10] і враховуючи фундаментальні основи державного управління інвестиційно-інноваційними процесами, закладені в постанові Верховної Ради України [1], наведемо авторську аргументацію сценаріїв переходу країни на інвестиційно-інноваційну модель розвитку.

Перший варіант представлений інерційним сценарієм. Довгостроковими орієнтирами в інноваційно-

му розвитку України при цьому сценарії є збереження існуючих тенденцій — зниження інфляції, подальша приватизація державної власності, зменшення частки держбюджету у валовому внутрішньому продукті, скорочення державної підтримки інвестиційно-інноваційної діяльності, науки, освіти.

Таким чином, інерційний сценарій інноваційного розвитку України націлений на зменшення ролі держави в регулюванні інвестиційно-інноваційної сфери, на скорочення його соціальної відповідальності, на затвердження всевладдя ринкової стихії. Неминучий наслідок реалізації такого варіанта стратегії — невисокі темпи соціально-економічного зростання, збереження низькотехнологічної структури промисловості, згорання науково-технічного та інноваційного потенціалу, зростання соціальної напруженості в суспільстві і деградація його людських ресурсів. У разі різкого погіршення зовнішніх умов відбудеться уповільнення інноваційного розвитку, можлива криза. Але головне — це геоекономічні та геополітичні втрати України вже в близькій перспективі, її технологічна відсталість, поступова втрата можливості радикального вирішення основних проблем і викликів, в першу чергу, соціально-економічних.

Першоджерелами другого — інвестиційно-активного сценарію інноваційного розвитку України — є наука та інновації. Державне управління інвестиційно-інноваційними процесами за цим варіантом передбачає фінансування пріоритетних фундаментальних і прикладних досліджень та дослідно-конструкторських робіт, що формують постіндустріальну наукову парадигму й закладають фундаментальні основи і конструкторську базу для освоєння і поширення пріоритетних напрямків 5-го та 6-го технологічних укладів. При виборі пріоритетних напрямків цього варіанту слід враховувати глобальні тенденції технологічної динаміки; розширювати експорт та імпорт патентів і технологій, залучати прямі іноземні інвестиції та стратегічних партнерів; формувати для високотехнологічних галузей промисловості власні транснаціональні компанії і стратегічні альянси для освоєння ніш світового ринку, а не тільки в сировинному секторі, як це відбувається в даний час.

Отже, потребує теоретичного обґрунтування проблема вибору шляхів інноваційного розвитку України на основі довгострокового інноваційного прогнозування, яке поки що в Україні не ведеться, як скажемо, це робиться в Російській Федерації, де розроблено прогноз інноваційного розвитку Росії на період до 2050 року з урахуванням світових тенденцій [6]. На практиці в Україні має місце середньострокове прогнозування інноваційного розвитку.

Таким чином, інерційний сценарій інноваційного розвитку України не має стати стратегічним методом досягнення поставлених соціально-економічних цілей держави на довгострокову перспективу, так як не передбачає суттєвого підвищення ефективності системи державного управління інвестиційно-інноваційними процесами і лише поглиблює відставання України від передових постіндустріальних країн в науково-технічному розвитку, гальмує технологічне оновлення її основних виробничих фондів. Отже, розвиток державного управління інноваційним розвитком України з метою його збалансування та гармонізації з урахуванням як загальнодержавних інтересів, так і інтересів суб'єктів господарювання, що реалізують в Україні інноваційні проекти, можливий лише на основі застосування інвестиційно-активного сценарію. Проте в сучасних умовах політичної нестабільності та перманентних економічних труднощів в Україні не слід виключати бодай іншого варіанту інноваційного розвитку. Нестабільність державного управління інноваційним розвитком за означених обставин може бути наслідком переорієнтації волі влади на вирішення нагальних питань, щоб не допустити загострення політичних суперечностей і негараздів, які ускладнюють соціально-економічне становище в країні. Тобто управлінські рішення спрямовані не на створення умов для забез-

Таблиця 1. Варіанти інноваційного розвитку України на період до 2060 р.

Період	Варіант 1 Стагнація	Варіант 2 Розпад або дезінтеграція	Варіант 3 Піднесення	Варіант 4 Інтеграція
Сьогодення – 2020 р.	<ul style="list-style-type: none"> Реалізація інерційного сценарію розвитку Входження України в гео економічний простір на дискримінаційній основі Переважає сировинного сектору промисловості Зниження темпів соціально-економічного зростання 	<ul style="list-style-type: none"> Реалізація інерційного сценарію розвитку Остаточне закріплення ролі України в якості постачальника сировини для розвинутих країн світу Припинення соціально-економічного зростання 	<ul style="list-style-type: none"> Створення основ для інноваційно-проривного сценарію розвитку Співробітництво України з інтеграційними об'єднаннями євразійського простору на засадах суверенного партнерства та взаємної вигоди Збереження конкурентних переваг в наукоємних галузях промисловості Збалансовані відносини з США, країнами ЄС та Азії Забезпечення соціально-економічного зростання 	<ul style="list-style-type: none"> Прискорення реалізації сценарію інноваційного прориву для держави Міжнародна кооперація у сфері науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт Підписання Асоціації з ЄС Прискорення соціально-економічного розвитку
2020–2040 рр.	<ul style="list-style-type: none"> Утвердження переважно видобувних галузей промисловості Падіння частки високотехнологічної продукції України в світовій промисловості Катастрофічне технологічне відставання від розвинутих країн світу 	<ul style="list-style-type: none"> Розкол країни з розділенням регіонів на ресурсовидобувні і ті, що забезпечують транспортні коридори для постачання природних ресурсів країнам ЄС та Азії 	<ul style="list-style-type: none"> Впровадження в промисловість енергоефективних та енергозберігаючих технологій Відмова від тісної науково-технічної та культурно-освітньої інтеграції з країнами-членами СНД 	<ul style="list-style-type: none"> Набуття Україною членства в ЄС при умові збереження його цілісності Посилений розвиток високотехнологічних галузей промисловості під впливом розвитку Європейського дослідницького простору
2040–2060 рр.	<ul style="list-style-type: none"> Втрата науково-технічного, інноваційного, ресурсного, кадрового, інфраструктурного потенціалу для переходу України в розряд економічно розвинутих країн 	<ul style="list-style-type: none"> Розпад країни. Попадання її регіонів в різні зони економічного впливу країн ЄС, Росії, США, Китаю, Японії 	<ul style="list-style-type: none"> Випереджаючий розвиток наукоємних технологій і виробництв у порівнянні з іншими провідними країнами світу 	<ul style="list-style-type: none"> Незрозумілість подальшої долі ЄС в цілому Утвердження України в якості одного із лідерів інноваційного розвитку

печення ефективності інноваційного розвитку регіонів України, а на подолання протиріч у самій системі владно-управлінських відносин в державі. І в цьому аспекті, справді, можливе загострення кризових проявів у сфері економічних і суспільно-політичних відносин, що є наслідком системної кризи державного управління інвестиційно-інноваційними процесами, яка загострює проблеми післякризового відновлення промислового сектора на якісній основі та створення передумов для забезпечення довгострокового соціально-економічного зростання. Лейтмотивом державного управління інноваційним розвитком має стати перехід від антикризово-стабілізаційної ідеології діяльності органів влади (у т. ч. регіонального рівня) до відновлення дієздатності ринкових важелів реалізації державної інвестиційно-інноваційної політики на основі партнерства держави, бізнесу, освіти і науки шляхом реалізації стратегії інноваційного прориву.

Автором даної статті пропонується заміна поняття "інвестиційно-активний сценарій інноваційного розвитку", що використовується в урядовому документі [1], та "стратегія технологічного прориву", яким оперують більшість вітчизняних учених на термін "стратегія інноваційного прориву". Адже спільним у перших двох дефініціях є розуміння інноваційного розвитку у звуженому тлумаченні. Однак завдання інноваційного розвитку визначається не стільки збільшенням обсягу вкладених інвестицій у розвиток високотехнологічних галузей промисловості, а формуванням ефективної системи державного управління інвестиційно-інноваційними процесами, застосуванням інноваційних механізмів їх реалізації для забезпечення прискорення соціально-економічного розвитку України та її регіонів.

З точки зору системного підходу до державного управління інвестиційно-інноваційними процесами і на основі методології М. Кондратьєва автором розроблено і запропоновано чотири варіанти інноваційного розвитку в довгостроковій перспективі на період до 2060 р., умовно названі "Стагнація", "Розпад або дезінтеграція", "Піднесення" та "Інтеграція"

(табл. 1). Інерційний й інноваційно-проривний сценарії інноваційного розвитку є базовими для проектування варіантів розвитку подій.

Часовий лаг взятий на основі концепції переходу суспільства у 2020-ті рр. до шостого великого циклу Кондратьєва і становлення шостого технологічного укладу, загальною тривалістю 40 років (до 2060-х рр.). Враховуючи те, що розвиток технологічного укладу відбувається відповідно до низхідної та висхідної фаз одного великого циклу, тривалістю близько 20-ти років кожний, в таблиці 1 ці фази окремо виділено як два періоди: 2020—2040 рр. — висхідна фаза великого циклу, 2040—2060 рр. — низхідна фаза великого циклу, котрі характеризуватимуть не тільки соціально-економічну, але і політичну динаміку переходу України до постіндустріальної стадії розвитку протягом 2040—2060 рр.

Розглянемо можливі варіанти інноваційного розвитку України в довгостроковій перспективі на період до 2060 р. більш детально.

Варіант 1 — "Стагнація" — втілиться у реальність, якщо держава обмежиться законодавчо-нормативним регулювання інвестиційно-інноваційної сфери та дією стихійних самоорганізуючих механізмів ринку. У результаті економічні цілі суб'єктів інвестиційно-інноваційного процесу та механізми їх досягнення виявляться незгодженими, різноспрямованими, що зумовить втрату науково-технічного, інноваційного, ресурсного, кадрового, інфраструктурного потенціалу і призведе до падіння конкурентоспроможності високотехнологічних галузей вітчизняної промисловості.

Наслідком входження України в гео економічний простір на дискримінаційній основі може стати дестабілізація соціально-економічного розвитку вже у середньостроковій перспективі з подальшим відставанням від передових постіндустріальних країн у науково-технічному розвитку, гальмування технологічного оновлення основних виробничих фондів.

Варіант 2 — "Розпад або дезінтеграція" базується на концентрації зусиль влади щодо вирішення політичних конфліктів усередині правлячої еліти, неготовності

віддати безумовний пріоритет загальнодержавним завданням. Крім того, існуюча сьогодні інвестиційна криза в Україні, спричинена політичною кризою, не дозволяє належним чином, виходячи з національних стратегічних пріоритетних напрямів інноваційної діяльності, консолідувати загальнодержавні інтереси з інтересами суб'єктів господарювання, що зумовлює істотне тотальне збіднення населення, знецінення робочої сили.

Загалом, системна криза державного управління за часи незалежності України призвела до зростання криміналізації суспільства, корупції в органах державного управління та місцевого самоврядування, стрімкого розбухання тіньового сектору економіки [8, с. 169]. За таких умов підвищується небезпека прийняття на державному рівні рішень, які не відповідають інтересам більшості населення країни, а мають на меті задоволення інтересів правлячої еліти, олігархічних угруповань, оскільки не враховується важливість формування ефективної національної інноваційної системи, наслідком чого може стати припинення соціально-економічного зростання. Без концентрації урядових зусиль в частині стабілізації економічної та політичної ситуації Україна ризикує розкол з розділенням регіонів на ресурсовидобувні і ті, що забезпечують транспортні коридори для постачання природних ресурсів країнам Європейського Союзу (ЄС) та Азії.

Внаслідок неурегульованості постійних кризових явищ в економічній і політичній системах та неможливості забезпечення суспільної динаміки за умови їх проходження внаслідок відсутності ефективного державного управління можливий варіант розпаду країни (шляхом початку громадянської війни, революції чи інших соціальних потрясінь) з попаданням її регіонів у різні зони економічного впливу країн ЄС, Росії, США, Китаю, Японії.

Варіант 3 — "Піднесення" — передбачає запровадження дієвої системи державного управління та правового стимулювання інвестиційно-інноваційної діяльності, передусім, засобами захисту інтелектуальної власності, податкової та амортизаційної політики, патентного та ліцензійного регулювання, венчурного фінансування, законодавчого забезпечення процесу реформування науки, широкого доступу користувачів до знань, інформації, використання новітніх технологій, формування науково-технологічного та підприємницького середовища, що вимагає модернізації усталених механізмів державного управління інвестиційно-інноваційними процесами, забезпечення системної взаємодії економіки, політики та ідеології на засадах реалізації державних пріоритетів інноваційного розвитку.

Обравши європейський напрям розвитку як головний, Українська держава не зменшує увагу до євразійського напрямку, активним використанням форматів Співдружності Незалежних Держав (СНД), а також активізацією дво- та багатосторонніх відносин у інвестиційно-інноваційній сфері з окремими зарубіжними країнами. Втім, питання участі України у Євразійському інтеграційному проєкті мають вирішуватися із урахуванням зобов'язань нашої держави відповідно до Протоколу про вступ до Світової організації торгівлі та проєкту Угоди про асоціацію з Європейським Союзом.

Слід зауважити, що рівень технологічного розвитку більшості країн пострадянського простору не дає змоги розглядати інтеграцію з ними як чинник модернізації національної промисловості [9, с. 246]. Проте активний і системний пошук нових форм секторальної взаємодії з інтеграційними об'єднаннями євразійського простору — Митним союзом в умовах створення Єдиного економічного простору та формування Євразійського союзу, Форумом "Азія — Європа" (АСЕМ), Шанхайською організацією співробітництва (ШОС), Азійсько-Тихоокеанським регіоном — Асоціацією Азійсько-Тихоокеанського економічного співробітництва (АТЕС), Асоціацією держав Південно-Східної Азії (АСЕАН) — сприяти-

ме мінімізації втрат від невходження України до вказаних утворень. Це стосується подолання конкуренції на зовнішніх ринках (продукція металургійної галузі, машино- і приладобудування, агропромислового комплексу, військово-технічної продукції, авіа- та ракетобудування), захисту конкурентоспроможних секторів промисловості України, перешкоджання перетіканню інтелектуальних і трудових ресурсів.

Характерною особливістю варіанту 4 — "Інтеграція" — є націленість на поступальний інноваційний розвиток на основі еволюційного включення України у світову господарську систему з урахуванням її гео економічних інтересів. Цей варіант передбачає стабілізацію економічної та політичної ситуації в державі, забезпечення зростання рівня життя населення, прискорення соціально-економічного розвитку, спираючись на інтенсивне використання досягнень науково-технічного та інноваційно-технологічного прогресу, ефективну систему багаторівневого менеджменту з високим рівнем державного управління, широким використанням міжнародного поділу праці. Поряд із винятково важливою спрямовуючою роллю держави як провідного суб'єкта управління інвестиційно-інноваційними процесами при розв'язанні як поточних, так і перспективних проблем соціально-економічного розвитку передбачається забезпечення єдності нації та підтримка всіма верствами суспільства здійснюваних політичних і економічних перетворень зі збереженням соціальних цінностей, що історично склалися.

Отже, два останні варіанти можна назвати прийнятними для України, адже вони ґрунтуються на реалізації інноваційно-проривного сценарію розвитку країни. При цьому в основі інших розглянутих нами варіантів інноваційного розвитку лежить інерційний сценарій, який базується на ультраліберальних інтересах і цінностях; його реалізація в кінцевому підсумку може призвести до перетворення території України в ресурсно-сировинний додаток до розвинутих ринкових держав, що супроводжуватиметься втратою суверенітету, можливістю територіального роз'єднання, дедалі більшим відставанням від світових стандартів рівня життя населення країни, демографічною і духовною кризою нації. Таким чином, певною мірою повториться шлях СРСР, але в гірших умовах ресурсної забезпеченості та за практичної відсутності союзників глобального рівня. Це прогнозовано призведе до швидкого виснаження наявних ресурсів (природних, фінансових, трудових, інтелектуальних) і, як наслідок, до лавиноподібного зростання кількості та масштабу техногенних, гуманітарних, екологічних катастроф, колапсу економічної системи з усіма випливаючими звідси наслідками.

Таким чином, реалізація інноваційно-проривного сценарію у вирішальній мірі залежить від підвищення ролі держави у регулюванні інвестиційно-інноваційних процесів, соціально-ринкової та інноваційної орієнтації промисловості, розробці та послідовній реалізації довгострокової (на 25-30 років) стратегії інноваційного розвитку України в основу якої має бути покладено концепцію партнерства держави, бізнесу, освіти і науки.

По суті, довгостроковий прогноз інноваційного розвитку України буде мати характер активного нормативного передбачення, оскільки тенденції, що мали місце в минулому, далеко не повністю відповідають національним пріоритетам інноваційного розвитку у ХХІ ст. При цьому цілком конкретні дії уряду повинні бути спрямовані на певний злам цих тенденцій, забезпечуючи більш раціональне використання всього наявного ресурсного та інноваційно-технологічного потенціалу країни в реалізації більш ефективних шляхів інноваційного розвитку України до 2060 р.

У цілому прогноз інноваційного розвитку України на період до 2060 р. базується на наступних постулатах.

1. Становлення інвестиційно-інноваційної моделі розвитку України — це завдання не лише економіч-

ної політики. Йдеться про органічне збалансування економічних, виробничих, екологічних, соціально-політичних, правових, суспільно-психологічних та інституційних складових розвитку, які в комплексі здатні надати нових відчутних імпульсів трансформаційним процесам у системі державного управління інвестиційно-інноваційними процесами.

2. Ключовим питанням, що визначить перспективи інноваційного розвитку України, є співробітництво з ЄС на умовах асоційованого членства. Втім на тлі загострення економічних проблем посилюється політична протиріччя між окремими членами ЄС і наразі тривають дискусії щодо майбутнього Єврозони та ЄС у цілому, які передбачають, зокрема, перспективу їх розпаду [7, с. 237]. Успішний вихід Євросоюзу із кризи зі збереженням його цілісності означатиме подальше поглиблення політичної та економічної інтеграції України до ЄС аж до набуття Україною повноправного членства в ЄС.

3. Підвищення конкурентоспроможності національної інноваційної системи України в умовах гео-економічної інтеграції на довгострокову перспективу в значній мірі обумовлена наступними факторами:

- забезпечення політичної стабілізації в країні;
- зниження масштабу бюрократизації і криміналізації в діяльності державних і муніципальних органів влади;
- адаптація законодавства України у сфері інвестиційно-інноваційної діяльності до законодавства ЄС;
- розробка та реалізація загальнодержавних цільових науково-технічних програм та стратегічних інвестиційно-інноваційних програм для усіх регіонів країни;
- сприяння мобілізації ресурсів розвитку у спосіб концентрації розпорощених, не задіяних раніше чи задіяних неефективним чином ресурсів (насамперед приватних фінансових) і спрямування їх на цілі інноваційного розвитку.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Таким чином, прискорення соціально-економічного розвитку України та її регіонів вимагає інституціональної трансформації державного управління інвестиційно-інноваційними процесами в умовах безперервного коливання ринкової кон'юнктури. Покращення соціально-економічних показників розвитку передбачає спрямування управлінських зусиль органів державної влади на вирішення оперативних завдань макроекономічного збалансування з позицій їх несуперечливості цілям інноваційного розвитку в умовах збереження нестабільності глобальної економіки. Повноцінне застосування механізму довгострокового прогнозування інноваційного розвитку України забезпечить її від періодичної макроекономічної нестабільності за умови формування ефективної системи державного управління інвестиційно-інноваційними процесами і концентрації урядових зусиль на стабілізації політичної ситуації. Тільки об'єднання зусиль через запровадження в Україні механізмів прийняття консенсусних рішень на всіх рівнях управління суспільними справами може стабілізувати інноваційний розвиток, що сприятиме підвищенню рівня життя громадян України до європейських стандартів.

Література:

1. Стратегія інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізаційних викликів: постановва Верховної Ради України "Про Рекомендації парламентських слухань на тему: "Стратегія інноваційного розвитку України на 2010—2020 роки в умовах глобалізаційних викликів" від 21 жовт. 2010 р. № 2632-VI [Електронний ресурс]. — Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102632.html
2. Большие циклы конъюнктуры и теория предвидения. Избранные труды: науч. изд. / Н.Д. Кондратьев, Ю.В. Яковец, А.И. Абалкин. — М.: Экономика, 2002. — 766 с.

3. Галушко К. Україна — 2020 / К. Галушко, А. Смола, С. Чолій [та ін.] // Наукове гуманітарне товариство: офіс, веб-сайт Всеукр. громадської організації [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://nestor-ua.org/science/ukr2020-ua.html>.

4. Делия В.П. Инновационная экономика и устойчивое развитие: монография / В.П. Делия. — Балашиха: Де-По, 2011. — 256 с.

5. Економіко-правові теоретичні та практичні аспекти переходу економіки України на інноваційну модель розвитку: монографія / О.П. Орлюк, О.Б. Бутнік-Сіверський, Н.М. Мироненко [та ін.]; за наук. ред. О.Б. Бутнік-Сіверського. — К.: Лазурит-Поліграф, 2010. — 416 с.

6. Кузык Б.Н. Россия — 2050: стратегия инновационного прорыва: монография / Б.Н. Кузык, Ю.В. Яковец. — М.: Экономика, 2005. — 624 с.

7. Мартиненко В.Ф. Державне управління інвестиційним процесом в Україні: монографія / В.Ф. Мартиненко. — К.: НАДУ, 2005. — 296 с.

8. Мірошніченко Ю.Р. Конституційно-правове забезпечення народовладдя в Україні: монографія / Ю.Р. Мірошніченко. — К.: Фенікс, 2012. — 360 с.

9. Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2013 році: щорічне Послання Президента України до Верховної Ради України. — К.: НІСД, 2013. — 576 с.

10. Семиноженко В.П. Україна в 2020 році: дві версії / В.П. Семиноженко // Державне агентство з питань науки, інновацій та інформатизації України: офіс, веб-сайт [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://old.dkni.gov.ua/2010-10-05-14-41-28/91-n>.

References:

1. Lihazakon (2010), Stratehiia innovatsijnoho rozvytku Ukrainy na 2010—2020 roky v umovakh globalizatsijnykh vyklykiv [The strategy of innovative development of Ukraine for 2010-2020 in terms of challenges of globalization], available at: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/T102632.html (Accessed 27 March 2014).
2. Kondrat'ev, N. D. Jakovec, Ju. V. and Abalkin, L. I. (2002), Bol'shie cikly kon'junktury i teorija predvidenija. Izbrannye trudy [The large cycles of conjuncture and theory forecast. Selected Works], Jekonomika, Moscow, The Russian Federation.
3. Halushko, H. Smola, L. and Cholij, S. "Ukraine — 2020", The official website of Ukrainian public organization [Online], available at: <http://nestor-ua.org/science/ukr2020-ua.html> (Accessed 27 March 2014).
4. Delija, V. P. (2011), Innovacionnaja jekonomika i ustojchivoje razvitie [The Innovative economy and sustainable development], De-Po, Balashiha, The Russian Federation.
5. Orliuk, O. P. Butnik-Sivers'kyj, O. B. and Myronenko, N. M. (2010), Ekonomiko-pravovi teoretichni ta praktichni aspekty perekhodu ekonomiky Ukrainy na innovatsijnu model' rozvytku [The economic-legal theoretical and practical aspects of the transition of economy of Ukraine on innovative development model], Lazurit-Polihraf, Kyiv, Ukraine.
6. Kuzyk, B. N. and Jakovec, Ju. V. (2005), Rossija — 2050: strategija innovacionnogo proryva [Russia-2050: the strategy for an innovative breakthrough], Jekonomika, Moscow, The Russian Federation.
7. Martynenko, V. F. (2005), Derzhavne upravlinnia investytsijnym protsesom v Ukraini [Public administration of investment process in Ukraine], NADU, Kyiv, Ukraine.
8. Miroshnychenko, Yu. R. (2012), Konstytutivno-pravove zabezpechennia narodovladdia v Ukraini [The constitution-legal safeguarding for democracy in Ukraine], Feniks, Kyiv, Ukraine.
9. The annual Message of the President of Ukraine to the Verkhovna Rada of Ukraine (2013), "On the internal and external situation of Ukraine in 2013", NISD, Kyiv, Ukraine.
10. Semynozhenko, V. P. "Ukraine in 2020: two versions", The official website of State Agency on Science, Innovations and Informatization of Ukraine [Online], available at: <http://old.dkni.gov.ua/2010-10-05-14-41-28/91-n> (Accessed 27 March 2014).

Стаття надійшла до редакції 03.04.2014 р.